

ע"פ 2632/16 - פלוני נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליימ

ע"פ
2632/16

לפני:
כבוד השופט י' עמית
כבוד השופטת ד' ברק-ארז
כבוד השופט א' שטיין

המערער: פלוני

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על הכרעת הדין וגזר הדין של בית המשפט
המחוזי בנצרת שניתנו בתפ"ח 048257-11-14 ביום
10.11.2015 (כבוד השופטות א' הלמן וי' שטרית
וכבוד השופט ס' דבור), וביום 18.2.2016 (כבוד
השופטת א' הלמן וי' שטרית וכבוד השופט ג' אזולאי)

תאריך הישיבה: כ"א באדר ב' התשע"ט (28.3.2019)

בשם המערער: עו"ד מוטי לוי ועו"ד יעל פרי
בשם המשיבה: עו"ד שרית משגב

פסק-דין

השופט י' עמית:

המערער הורשע בביצוע עבירות מין חמורות בבת-זוגו ונגזרו עליו תשע שנות מאסר בפועל. הערעור שבפנינו נסוב על הכרעת הדין ועל גזר הדין, וכפי שיתבהר בהמשך, השאלה העיקרית היא אם להחזיר את התיק לדיון בבית המשפט המחוזי, לשם הצגת ראיה חדשה.

1. המערער והמתלוננת היו נשואים מספר שנים. בשלהי שנת 2014, בשעת לילה מאוחרת, הסיע המערער את

עמוד 1

המתלוננת ואת ילדיה לבית הוריה. המתלוננת היתה פצועה, דם זב משפתייה ושערה סתור. המתלוננת טענה כי היא עזבה את המערער לאחר פגיעות אלימות ומיניות קשות ומתמשכות מצידו. לעומת זאת, המערער טען כי הוא לא פגע בה והרקע לאירוע הוא סכסוך פעוט על מקום השינה של הילד.

2. בית המשפט המחוזי בנצרת (השופטים א' הלמן; י' שטרית; ס' דבור) קיבל את עדותה של המתלוננת על אלימות מינית שהלכה והחריפה במהלך השנים מאז שנישאה למערער ועד שעזבה את הבית. היא העידה כי במקרים שבהם לא הסכימה לקיים יחסי מין, המערער כפה את עצמו עליה באלימות בעודו שתוי. בארבעת החודשים האחרונים לפני שעזבה את הבית (יולי-נובמבר 2014) המערער היכה אותה, כפה עליה מין אנאלי ואוראלי, וגרם לה לדימום וכאבים. באחד המקרים, המערער גרר את המתלוננת בשערות ראשה והכניס את איבר מינו לפיה. המתלוננת חזרה והדגישה בעדותה כי המעשים נעשו בניגוד לרצונה ובניגוד למצוות דתה. על פי הכרעת הדין, המתלוננת הגיעה לבית הוריה בשעת לילה מאוחרת, לאחר שהמערער היכה אותה באגרופים ובבעיטות בכל חלקי גופה. כעבור ימים ספורים, חזר המערער לבית הוריה של המתלוננת, צעק עליה, גידף ואיים שייקח את ילדיה הקטינים בכוח. אירועים אלה הובילו את המתלוננת לפנות למשטרה.

בית המשפט דחה את גרסתו של המערער, לפיה חיי הנישואים היו שלווים; יחסי המין האנאליים נעשו בהסכמה; והמתלוננת עזבה את הבית בעקבות ויכוח עם המערער. נקבע כי גרסה זו אינה מהימנה ואינה מתיישבת עם ההיגיון ועם נסיבות הגשת התלונה, לאחר שהמתלוננת הגיעה לבית הוריה מוכה וחבולה, ולאחר שהמערער הגיע לשם ואיים לקחת את הילדים (פסקה 93 להכרעת הדין). עוד צויין בהכרעת הדין, כי לפני שהמתלוננת עזבה את הבית היא לא סיפרה לאיש על התנהגותו האלימה של המערער, אך אין בכך לגרוע ממהימנות גרסתה. בית המשפט קמא נדרש לטענות ההגנה בזו אחר זו (פסקאות 94-113), ובסופו של דבר הגיע למסקנה כי אשמתו של המערער הוכחה מעל לספק סביר, והוא הורשע בביצוע עבירות מין ואלימות בבת-זוגו במהלך השנים 2009-2014, לרבות מעשי אינוס, מעשי סדום, תקיפות בנסיבות מחמירות ואיומים.

3. לאחר שמיעת הטיעונים לעונש, ניתן גזר הדין ביום 18.2.2016 (השופט ג' אזולאי החליף במותב את השופט ס' דבור). בית המשפט הדגיש כי מדובר במסכת של עבירות מין אכזריות ומשפילות, למתלוננת נגרמו נזקים פיזיים ובעיקר נפשיים, עברו הפלילי של המערער אינו מכביד אך הוא לא לקח אחריות על מעשיו ואפשרות השיקום אינה נראית לעין. לפיכך הושתו על המערער 9 שנות מאסר לריצוי בפועל; 18 חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים לבל יעבור עבירת מין או אלימות מסוג פשע; 9 חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים לבל יעבור המערער עבירת מין או אלימות מסוג עוון; ופיצוי למתלוננת בסך 40,000 ₪.

4. טענותיו של המערער נגד ההרשעה נחלקות לשני ראשים. תחילה, המערער טען כי בית המשפט שגה בכך שנתן אמון בדבריה של המתלוננת למרות סתירות פנימיות ופערים בין גרסתה לבין ראיות חיצוניות, כגון דו"ח הרווחה ומסמכי הגירושין. בנוסף, נטען בערעור כי לאחר שניתנה הכרעת הדין הושגה ראייה חדשה שמצריכה בחינה מחודשת של האישומים ולכן יש להחזיר את הדין לבית המשפט המחוזי. נדון בטענות אלה כסדרן.

טענות המערער נגד הכרעת הדין

5. הכרעת הדין המרשיעה מבוססת בעיקרה על מתן אמון בגרסתה של המתלוננת, נוכח אותות האמת שהתגלו
עמוד 2

בעמידתה על דוכן העדים, לצד שלילת מהימנותו של המערער. הבסיס החוקי לכך אינו שנוי במחלוקת, שהרי המחוקק התיר לבסס הרשעה על עדות יחידה של נפגע בעבירות מין, בכפוף להנמקה מפורטת (סעיף 54א(ב) לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971), שאכן נכללה בהכרעת הדין. כידוע, מלאכת ההתרשמות מעדים מסורה לערכאה הדיונית, וערכאת הערעור נוטה לצמצם את התערבותה בעניינים אלה. יחד עם זאת, נוכח החשש האינהרנטי מפני הרשעת שווא עלינו לבחון בקפדנות את מסקנותיה של הערכאה הדיונית (ראו ע"פ 1647/17 פלוני נ' מדינת ישראל, בפסקה 10 (9.1.2019); ע"פ 8325/15 פלוני נ' מדינת ישראל, בפסקאות 33-34 והאסמכתאות שם (8.6.2017)).

6. בהכרעת הדין הוסברה ההתרשמות החיובית מעדותה של המתלוננת, ובין היתר נאמר כי "במהלך עדותה, פרצה המתלוננת בבכי מס' פעמים. אותות האמת ניכרו על פניה וניכר היה כי נהרות הכאב והסבל אשר זרמו בסביבה בה חייתה במשך חמש שנים הותירו אחריהם חריצים עמוקים [...] עדותה היתה מהולה בכאב וניכר כי היא אינה מנסה להעצים את חומרת מעשי הנאשם" (פסקה 90). נוכח טענותיו של המערער חזרתי ועיינתי בפרוטוקול הדיון בבית המשפט קמא. נוכחתי כי המתלוננת מסרה עדות סדורה, עקבית וברורה ביחס לעבירות שביצע המערער, ולא מצאתי עילה לפקפק במסקנות המפורטות בהכרעת הדין המרשיעה.

גם במהלך העימות שנערך בין השניים, המתלוננת לא היססה להטיח במערער האשמות חריפות, וכאשר הכחיש - כינתה אותו שקרן. המערער טען בפנינו כי המתלוננת "לא הטיחה בו ולו פעם אחת, כי ביצע בה עבירות מין או אלימות כלפיה" (עמ' 6 לנימוקי הערעור). ואולם, כבר בתחילת העימות המתלוננת הטיחה במערער "שקרן, כן נתת מכות". לגבי האירוע בו עזבה את הבית, המתלוננת אמרה: "הוא נתן לי מכות, וירד לי דם משעה שתיים עשרה [...] בשעה שתיים עשרה וחצי הוא זרק אותי לרחוב אני ביחד עם הילדים שלי". המתלוננת לא תיארה באופן גרפי את יחסי המין שנכפו עליה, אך לא היססה לומר שהמערער אילץ אותה בכוח לקיים יחסים שאסורים לפי הדת, "מאחור", ו"כל פעם שהוא היה מבקש ממני את הדבר הזה ולא הייתי מסכימה, הוא היה לוקח את (מילה לא ברורה) ועם מכות גם כן" (ת/8, עמ' 4-5; ראו גם פסקאות 86 ו-111 להכרעת הדין).

7. במשך שנות הנישואים, המתלוננת לא סיפרה לאיש על מעשיו של המערער, ואין עדויות על מצוקה או ראיות לסימני אלימות. בנסיבות אלה, גרסתה של המתלוננת לא זכתה לחיזוקים חיצוניים רבים, אך אין בכך כדי להשפיע על תוצאת ההליך. כבישת עדות על עבירות מין במשפחה היא תופעה מוכרת, ובפרט במקרה הנוכחי, בו מדובר בתיאורים אינטימיים ביותר, שניתן להבין את הקושי לחשוף אותם, גם לאור ההשלכות הצפויות על התא המשפחתי, ובפרט בחברה שמרנית (ראו, למשל, ע"פ 919/14 פלוני נ' מדינת ישראל, בפסקה 68 (3.9.2015)).

למרות הנטייה להסתיר את האירועים, יש בפנינו חיזוק משמעותי לגרסתה של המתלוננת, והוא אירועי הלילה שבו הגיעה לבית הוריה. כך העידה המתלוננת בבית המשפט:

"ב-11 בלילה התחילה הבעיה אז, הוא התעורר משינה, אני הייתי במטבח, הוא בא אליי וביקש ממני שאקיים איתו יחסי מין, אני סירבתי, הוא התחיל לצעוק ולקלל אותי. אז עזבתי אותו, אני לא רציתי להתווכח איתו כי הילדים שלי ישנו אצלי בחדר. ואז הלכתי לחדר איפה שהילדים שלי נמצאים וישבתי על המיטה, ואז הוא התחיל לצעוק ואז הבת שלי התעוררה. לקחתי אותה ושמתי אותה בצד שמאל, נשאתי אותה צד שמאל ואז הוא התחיל להכות אותי, היכה אותי אגרוף ראשון על השפתיים שלי ואז ירד דם. ואז כדי שהבת שלי לא תיפגע שמתי אותה על המיטה, שמתי אותה על המיטה והוא תפס אותי מהשיער וזרק אותי על הרצפה, התחיל להכות אותי עם הידיים והרגליים, על כל גופי. אז הוא יצא, הוא יצא עשר

דקות מהבית חזר עם בקבוק בירה. הוא הניח את הבקבוק על איזה [...] על השיש סמוך ליד הדלת. לפני שהוא יצא הוא אמר לי [...] אני אגרש אותך שלוש פעמים אם את שמה את עצמך על המיטה. [...] אז אני ביקשתי שהוא ייקח אותי לבית של ההורים שלי. הוא אמר לי אין בעיה, תסתלקי את והילדים שלך. ואז עלינו לרכב, הוא שם אותי ברכב אני והילדים שלו המכונית בצבע כחול, רכב של העבודה לא שלו. יש שלושה מקומות לנוסעים מקדימה ואין מושב מאחורה. לא היה לי מקום להימנע ממנו. ביקשתי ממנו שינהג לאט אבל הוא לא הקשיב לי והוא שתה ברכב שאני עם הילדים והילדים שלי איתי ברכב הם ישנים והוא התחיל לקלל אותי [...] הוא אמר לי שרמוטה [העדה בוכה] [...] ואז הוא לקח אותי לבית של ההורים שלי והשאיר אותי באמצע הרחוב שהילדים ישנים והוא עזב אותי והלך."

הוריה ואחיה של המתלוננת אישרו כי כשהמתלוננת הובאה לבית ההורים, שעה היה פרוע ושפתיה נפוחות ומדממות, וזאת בניגוד לגרסתו של המערער שטען כי "הכל שקר" ולא היתה כל אלימות או דימום (עמ' 90 לפרוטוקול). ההורים והאח סיפרו זאת במשטרה ימים ספורים לאחר האירוע (ת/16, ת/18, ת/19), וחזרו על כך בעדויותיהם בבית המשפט (עמ' 45, 54, 59 לפרוטוקול; לגרסתה החדשה של האם, שנולדה לאחר הכרעת הדין, אתיחס בהמשך). יוער כי המערער הוריד את המתלוננת והילדים ברחוב ולא נכנס איתם לבית, לטענתו מפאת השעה המאוחרת (עמ' 100 לפרוטוקול).

אירוע זה, שהוכח היטב, מהווה חיזוק משמעותי לגרסתה של המתלוננת וניתן אף לראות בו נקודה ארכימדית לדין בפרשה. כפי שנאמר בהכרעת הדין: "על רקע ההכחשה הגורפת של הנאשם, חיזוק זה ממשיך הוא כחוט השני לאורך כל מעשי העבירה המיוחסים לנאשם ומחזק גם את ההתרשמות החיובית מעדות המתלוננת באשר לעבירות המין שבוצעו בה" (פסקה 113).

8. המערער טען כי בית המשפט קמא לא העניק משקל ראוי למספר ראיות שעומדות בניגוד לגרסתה של המתלוננת. אחת הטענות המרכזיות היא כי בניגוד לדברי המתלוננת בבית המשפט, למעשה היא פנתה לשירותי הרווחה לפני שהגישה את התלונה במשטרה. כראיה, ביקש המערער להסתמך על המועד שצוין במסמכים מטעם שירותי הרווחה: במסמך המקורי נכתב כי אביה של המתלוננת פנה לרווחה ביום 29.10.2014 (ת/14) ובמסמך מאוחר יותר הובהר כי התאריך הנכון הוא 5.11.2014 (ת/15). בית המשפט קמא נדרש לכך וציין כי קשה לסמוך על התאריך שצוין, אך ברור שהפנייה לרווחה נעשתה לאחר שהמתלוננת הגיעה לבית הוריה (פסקה 104 להכרעת הדין). בדומה, נטען בערעור כי בית המשפט לא התייחס לכך שבמועד הגשת התלונה במשטרה המתלוננת כבר היתה במגע עם עורכת דין לצורך הליכי גירושין מהמערער, ולמרות זאת לא העלתה בפניה טענות לעבירות מין שביצע המערער.

לא מצאתי ממש בטענות אלה. גם מעדותה של המתלוננת וגם מעדותו של אביה מתברר כי הפנייה לרווחה נעשתה לאחר שהמתלוננת עזבה את הבית. אך גם אם נניח שהפנייה לרווחה קדמה לאירוע זה, ונפלה טעות כלשהי בתיארוך של אחד האירועים, אין בכך כדי לערער את הקביעות לגבי העבירות שביצע המערער, ואינני מקבל את הטענה כי פנייה מוקדמת לרווחה תומכת בטענה לעלילת שווא. בהקשר זה, גם העובדה שהמתלוננת פנתה לעו"ד כדי לקדם הליך גירושין לפני הגשת התלונה במשטרה - איננה רלוונטית. מסכת ההתעללות שתיארה המתלוננת מסבירה היטב את הרצון להתגרש, וגם אם המתלוננת לא פירטה בפני בית הדין השרעי את האלימות המינית של המערער - ניתן להבין זאת על רקע קשיי החשיפה כאמור. ראוי לציין כי במסמך שהוגש לבית הדין, המתלוננת טענה במפורש שהמערער נוהג לשתות לשוכרה, להכות אותה, ולהתעלל בה בניגוד לכללי השריעה (נ/1), ובדומה לכך, המתלוננת חזרה והדגישה בעדותה כי המערער בעל אותה בניגוד למצוות דתה (ראו לדוגמה בעמ' 11 לפרוטוקול), כי המערער לא ידע להכין

עצמו מבחינה דתית וכי הייתה מרגישה שהוא עושה "משהו מצמרר ומגעיל", ואפנה את הקורא לפסקה 96 לפסק הדין ולדברים שם, המדברים בעד עצמם, ואשר ניכרים בהם אותות האמת.

כמו כן, אמנם בחקירה הראשונית של המתלוננת, שנערכה ביום 11.11.2014 לאחר חצות, היא לא הזכירה במפורש עבירות מין (נ/2), אך כבר בחקירה זו ציינה המתלוננת כי המערער היכה אותה לאחר שסירבה לקיים יחסי מין, וכן הזכירה נטייתו לאלימות על רקע צריכת אלכוהול. בנוסף, וכפי שציינה המשיבה, כבר בחקירתה הראשונית של המתלוננת היא נתנה ביטוי לטענה על עבירות מין. בטופס הערכת המסוכנות סומנה תשובה חיובית לשאלה "האם החשוד מכריח את המתלוננת לקיים עמו יחסי מין - לא אונס" (ת/12). אלמנטים אלה חזרו על עצמם בהמשך, וכמו בית המשפט קמא, גם אני התרשמתי כי הודעותיה של המתלוננת במשטרה יוצרות רצף הגיוני וקוהרנטי. מכל מקום, חשיפה של עבירות מין במשפחה מתאפיינת לא פעם בהדרגתיות, וגם במקרה הנוכחי אין בכך כדי לפגום בהערכת המהימנות.

יתר טענותיו של המערער לגבי סתירות פנימיות בגרסתה של המתלוננת, כגון בשאלה אם היא עזבה את הבית מספר פעמים או לא, נדונו ונדחו בהכרעת הדין, ומקובלת עליי המסקנה כי לא נפל בעדותה של המתלוננת פגם שמקעקע את מהימנותה (פסקה 106 להכרעת הדין). ביחס לשאלה מי פנה לרווחה, אציין כי נראה שהסתירה היא מדומה בלבד: אביה של המתלוננת התקשר לגורמי הרווחה בטלפון, ולאחר מכן המתלוננת עצמה דיווחה על הפרטים (ראו עמ' 50 לפרוטוקול). אין ממש גם בטענה לסתירה פנימית בשאלה אם המערער הפשיט את המתלוננת לפני שביצע בה מעשה סדום. השוואה בין דבריה של המתלוננת במשטרה (נ/3, שורות 33-42) לבין דבריה על דוכן העדים (עמ' 9-10 לפרוטוקול), מוכיחה דווקא דיוק ועקביות, והעובדה שבמשטרה היא לא ציינה במפורש שהמערער הפשיט אותה מבגדיה - איננה מגלה סתירה, ודאי לא סתירה משמעותית.

9. בנוסף, המערער ביקש לזקוף לחובתה של המתלוננת את סירובה לכך שבנה הקטין יחקר על-ידי חוקרת ילדים, על אף שלדבריה הבן נכח בחלק מהאירועים בהם המערער נהג באלימות. המתלוננת נשאלה על כך בחקירה הנגדית, והשיבה שסירובה נבע מחשש לבריאותו הנפשית של הילד (עמ' 39 לפרוטוקול). המתלוננת הסבירה זאת כבר בזמן אמת לחוקרת הילדים (ת/13), כך שההסבר הוא אותנטי ומובן [במאמר מוסגר: סעיף 4 לחוק לתיקון דיני הראיות (הגנת ילדים), התשט"ו-1955 דורש, ככלל, ידיעה של ההורה על חקירה של ילד שאינו חשוד; שלא כטענת המשיבה, אינני סבור כי התנגדות של הורה לחקירת ילדו שקולה לחוסר ידיעה על החקירה].

הבקשה לצירוף ראיות חדשות

10. לפני הדין בטענותיו של המערער בעניין הראיות החדשות, עלינו להסביר את ההתפתחויות בתיק, שכן מאז הגשת הודעת הערעור ועד למועד הדין חלף פרק זמן חריג של למעלה משלוש שנים. הודעת הערעור הוגשה בסוף חודש מרץ 2016, ונימוקי הערעור הוגשו בחודש יוני. הדין בערעור היה אמור להיערך בסוף שנת 2016 ונדחה מטעמי בית המשפט לחודש מרץ 2017. נקודת המפנה אירעה ביום 8.1.2017, אז נערך תצהיר מטעם אמה של המתלוננת, שהיתה עדת תביעה, ובו הצהירה כי היא שיקרה במשפט. בנוסף, על פי התצהיר, המתלוננת סיפרה לה "כי היא תכננה ביחד עם בחור בשם [...] לתפור ל[מערער] תיק ולסבך אותו. אותו בחור שהיא ניהלה קשר רומנטי איתו".

ביום 12.7.2017, אמה של המתלוננת התייצבה במשטרה ומסרה הודעה, לפיה "חלק מהדברים שסיפרתי לא

עמוד 5

נכונים וזה בגלל שבעלי לחץ עליו לספר ככה והיום באתי לשנות את העדות שלי ולהגיד את האמת". בהמשך לכך, נחקרה האם בחשד לעדות שקר, ובשלב זה סיפרה לחוקר כי אמנם המתלוננת הגיעה לביתם בשעת לילה מאוחרת "עם שריטה בשפתיים", אך בניגוד לעדות בבית המשפט "לא ירד לה דם למשך יומיים וזה אני אמרתי תחת לחץ מהצד של בעלי [...] השיער שלה היה רגיל". יתר על כן, האם סיפרה כי לאחר שניתן גזר הדין, המתלוננת הודתה בפניה שהיא טפלה על המערער אשמת שווא. לדבריה, בתה אמרה לה "שהיא המציאה את זה ורצתה להכניס אותו לכלא כי רצתה להתגרש ולהיות חופשית [...] אמרה שבעלה אף פעם לא תקף אותה". האם טענה כי היא יודעת את האמת כבר שנה, והגיעה למשטרה לספר זאת משום שהיו לה נקיפות מצפון.

בעקבות זאת, המערער ביקש לדחות את הדיון בערעור, והמשטרה ביצעה פעולות חקירה משלימות. אחיה של המתלוננת נחקר שוב אודות האירוע שבו המתלוננת הגיעה לבית הוריה וחזר על גרסתו: "אני סיפרתי את מה שאני ראיתי, ואני סיפרתי את מה שאחותי סיפרה לי, אני יודע ש[המערער] הרביץ לה, זה מה שאחותי סיפרה לי. אני אומר לך 100 אחוז שאני לא שיקרתי". גם המתלוננת נחקרה שוב, ביום 19.2.2018, ועמדה בתוקף מאחורי עדותה על מעשיו של המערער. היא הכחישה מכל וכל את דבריה של האם על עלילת שקר, ואמרה: "יש לי ולאמא שלי בעיות [...] אמא שלי משקרת". בנוסף נחקרו אחותו של המערער וגם עורכת הדין שבפניה נחתם התצהיר מטעם האם. גם טענת הרומן נבדקה: המתלוננת נשאלה על כך והכחישה זאת נחרצות, וגם ה"חבר" נחקר במשטרה והכחיש כל קשר רומנטי עם המתלוננת. מטבע הדברים, הדיון בערעור נדחה עד להשלמת החקירה.

לאחר שהחקירה הושלמה, המערער הגיש בקשה להוספת ראיות חדשות בשלב הערעור: התצהיר שעליו חתמה האם; תיק החקירה בחשד לעדות שקר; ומסמכים מתיק בית משפט לענייני משפחה בעניין ילדיו של המבקש. המשיבה התנגדה לבקשה להוספת ראיות, אך הסכימה שנעניין בתיק החקירה במלואו לצורך החלטה בבקשה, וכך עשינו.

11. ערכאת הערעור רשאית "לגבות ראיות או להורות לערכאה הקודמת לגבות ראיות", אם "הדבר דרוש לעשיית צדק" (סעיף 211 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982). בפסיקה נקבעו לעניין זה שלושה שיקולים עיקריים: "האפשרות (או העדרה) להשיג את הראיות כבר במסגרת ההליך שהתקיים בערכאה הדיונית; הערך של סופיות הדיון; וכן טיבן של הראיות והסיכוי שהגשתן תוביל לשינוי בתוצאה שנקבעה על-ידי הערכאה הדיונית" (ע"פ 5862/14 קחסאי נ' מדינת ישראל, בפסקה 18 (11.7.2017); וכן ע"פ 1730/17 דומרני נ' מדינת ישראל, בפסקה 17 (27.1.2019); ע"פ 8027/13 פלוני נ' מדינת ישראל, בפסקה 119 (27.5.2018)).

הגשת ראיות חדשות בשלב הערעור נתפסת כמהלך דינוי חריג, והנטייה היא לאשר זאת במשורה, אך סבורני כי בענייננו הראיות החדשות הן ראיות מן הסוג שיש טעם לאשר את קבלתן בשלב הערעור. מדובר בעדת תביעה שחזרה בה מעדותה, הצהירה בפה מלא בפני חוקרי המשטרה כי היא העידה עדות שקר, ואף הוסיפה טענה עובדתית שלא עמדה בפני בית המשפט קמא. עסקינן בראיות שבאו לעולם לאחר הכרעת הדין, ולטעמי האינטרס של סופיות הדיון נסוג מפני החשש להרשעת שווא, בפרט נוכח הרגישות והזהירות הנדרשת כאמור בהרשעה על סמך עדות יחידה. השאלה העיקרית שמתעוררת היא בדבר הפוטנציאל של הראיות החדשות להשפיע על ההכרעה. לגופה של השאלה אדרש בהמשך, אך לצורך האפשרות לקבל את תיק החקירה כראיה - סבורני כי המערער עמד ברף הנדרש (השוו לע"פ 1690/09 פלוני נ' מדינת ישראל (10.10.2010) (להלן: ע"פ 1690/09)).

יובהר כי ההחלטה לקבל את הראיות מתייחסת לתצהיר ולתיק החקירה של האם בגין עדות שקר, ולא

למסמכים מתיק בית המשפט לענייני משפחה. מסמכים אלה לא הועברו למשיבה, לא הוצגו בפנינו ולא הוזכרו בדיון, וההנחה היא שבהקשר זה המערער חזר בו מהבקשה להוספת ראיות.

דיון במשמעותן של הראיות החדשות

12. בא-כוחו של המערער הדגיש בפנינו כי אמה של המתלוננת לא רק חזרה בה מגרסתה כעדת תביעה, אלא סיפרה שהמתלוננת התוודתה בפניה שמדובר בעלילת שווא. גרסתה העדכנית של האם מספקת גם מניע אפשרי לתלונת שווא מצד המתלוננת, נוכח הטענה שהיא ניהלה רומן עם חבר של המערער. בא-כוח המערער הלן על כך שהמטרה לא נעתרה לבקשתו לבדוק את פלט שיחות הטלפון של המתלוננת בתקופה הסמוכה למעצרו של המערער, כדי לעמוד על טיב היחסים בינה לבין ה"חבר". בנוסף נטען כי אחיה של המתלוננת יודעים גם הם שמדובר בעלילה אך אינם רוצים לחשוף את האמת, ואף הקשו על האם למסור את הגרסה האמיתית.

חרף טענותיו של המבקש, לאחר שבחנתי את הראיות החדשות לא שוכנעתי כי הן מקימות ספק סביר ביחס להרשעתו, ואף אינני נעתר לבקשה להחזיר את התיק לבית המשפט קמא לצורך דיון בראיות החדשות.

13. עד שחוזר בו מגרסה קודמת אינו מחזה נדיר בעולם המשפט, וייתכנו לכך סיבות שונות בהקשרים שונים (ראו והשוו: ע"פ 9608/11 מדינת ישראל נ' פלוני (7.7.2014); ע"פ 421/71 מימרן נ' מדינת ישראל, פ"ד כו(1) 281 (1972)). שופטים נתקלים באופן תדיר בגרסאות חדשות של עדים או של נאשמים, וגם המחוקק נדרש לכך באשר ליחס בין הודעה במטרה לבין עדות בבית המשפט (סעיף 10א לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971). נדיר יותר למצוא מתלונן שחוזר בו לגמרי מגרסה מפלילה, אך גם לכך יש תקדימים, הן בעבירות אלימות (ע"פ 3705/17 אבו עראר נ' מדינת ישראל (12.4.2018)), הן בעבירות מין (ע"פ 3217/14 שמיים נ' מדינת ישראל (31.7.2016)); ע"פ 8325/15 פלוני נ' מדינת ישראל (8.6.2017)). מטבע הדברים, יש חשיבות לשאלת זהותו של העד שחזר בו, וכן לנסיבות ולעיתוי שבו נמסרה הגרסה החדשה. למותר לציין כי גם חזרה של מתלונן מעדותו אינה מובילה בהכרח לזיכוי, ובית המשפט הוא שייקבע איזו מן הגרסאות לאמץ.

בענייננו, מדובר בעדת תביעה שחזרה בה ומסרה גרסה חדשה לאחר הכרעת הדין המרשיעה. לצורך התייחסותנו להתפתחות זו, עיקר המשקל ניתן לכך שהעדה שחזרה בה, אמה של המתלוננת, איננה דמות מפתח בפרשה. בכך שונה ענייננו מן המקרה שנדון ב-ע"פ 1690/09 הנ"ל, שם הושגה לאחר הכרעת הדין הקלטה של גרסה חדשה מפי המתלוננת, והתיק הוחזר לערכאה הדיונית.

העבירות המיוחסות למערער בוצעו בחדרי חדרים, ללא עדי ראיה פרט למתלוננת. תרומתה העיקרית של העדה להכרעת הדין, היתה בעיקר בתיאור האירוע שבו המתלוננת הגיעה באישון ליל לבית הוריה. העדה חזרה בה מגרסתה זו, לפחות באופן חלקי, ועל פי גרסתה העדכנית היא ראתה שריטה בשפתיים ודימום קל, ושיערה של המתלוננת לא היה סתור. ברם, אינני רואה ליתן לגרסה זו חשיבות רבה, משום שהאירוע הנדון הוכח באמצעות עדים נוספים (אביה ואחיה של המתלוננת). דהיינו, לאירוע זה יש חשיבות רבה כנדבך ראיתי בהרשעה, והוא הוכח היטב גם בלי להסתמך על עדותה של האם. יתר על כן, העובדה שבגרסתה החדשה של האם היא מנסה לטשטש את חומרתו של האירוע, בניגוד לגרסתה הקודמת ובניגוד לעדויות ראיה נוספות, מקשה על האפשרות לתת אמון בגרסתה החדשה.

הנסיבות שבהן נמסרה הגרסה החדשה מפי האם מעוררות תמיהות נוספות. ראשית, לדברי האם, המתלוננת חשפה בפניה את סודה בגילוי לב, אך תרחיש זה איננו מתיישב עם הנתק הממושך בין האם לבין המתלוננת (על פי הודעתה של האם במשטרה מיום 31.5.2018: "מאז ש[המתלוננת] יצאה מהבית שלה היא לא מדברת איתי [...] היא לא רוצה אותי" (שורות 38-42)). שנית, מחומר הראיות עולה כי אביה של המתלוננת תמך בה בעת הגשת התלונה. אמה של המתלוננת הציגה את הגרסה החדשה רק לאחר פטירתו של האב בסוף חודש אפריל 2016, וייתכן שלא בכדי. שלישית, על פי גרסתה החדשה של האם, חלף פרק זמן משמעותי מאז שהאמת נחשפה בפניה עד שניגשה לספר זאת במשטרה, והיא נשאלה על כך ולא סיפקה הסבר הולם (הודעה מיום 12.7.2017 שורות 19-23). בשנת 2018 הוזמנה האם למשטרה מספר פעמים לצורך חקירה חוזרת, ולא התייצבה. רק לאחר מכן נשמעה מפיה הטענה כי אחיה של המתלוננת מנסים למנוע את גילוי האמת: "הילדים שלי לא נתנו לי לצאת מהבית, הם לא רצו שאני אבוא לתחנת המשטרה" (הודעה מיום 31.5.2018 שורות 18-19), אך תשובה זו מעוררת תמיהות יותר מאשר הסברים, ולא הונח בסיס לטענת הקנוניה המשפחתית נגד המערער. רביעית, גורמים ממשפחתו של המערער היו מעורבים במסירת הגרסה החדשה, ויש בכך כדי לעורר סימני שאלה. כך, על פי הודעת האם מיום 31.5.2018, אחותו של המערער הסיעה אותה לתחנת המשטרה ואחיו נשא בעלויות התצהיר.

14. גם הטענה שהמתלוננת ניהלה רומן בזמן הנישואים, עומדת בצילן של נסיבות מסירת הגרסה, כמפורט לעיל. בנוסף, המשטרה בדקה את הטענה לגופה ולא מצאה לכך תימוכין כלשהם. אמנם ניתן היה לבצע פעולות חקירה נוספות (בעיקר מחקר תקשורת), וייתכן שהיה ראוי לעשות זאת כדי לשלול באופן מוחלט את הטענה או אף לצורך מראית פני הצדק, אך החלטת המשטרה להימנע מפעולות חקירה נוספות בשלב זה, אינה יכולה לסייע למערער כיום. ודוק: גם אם נניח שאכן התנהל רומן (ושוב נדגיש כי לא הובאה ראיה כלשהי שמעידה על כך), הדבר מוכיח לכל היותר כי למתלוננת היה יכול להיות אינטרס לפגוע במערער, אך אין בכך כדי לשמוט את הקרקע תחת הקביעה כי הוא ביצע את העבירות, שהרי "גם קיומו של מניע זר איננו בהכרח שומט את הקרקע תחת מהימנות הגרסה" (ע"א 7426/14 פלונית נ' דניאל, בפסקה 20 (14.3.2016)). כלומר, אפילו היינו מקבלים את טענת הרומן, היה מתערער אחד האדנים שעליהם נשענת הכרעת הדין, אך לא מדובר בראיה מזכה.

עוד אציין, כי אמנם בית המשפט קמא לא נחשף לטענת הרומן ולכן הנושא לא מוזכר בהכרעת הדין, אך כפי שנאמר שם, התנהלותה של המתלוננת לאורך הדרך איננה עולה בקנה אחד עם הרצון להפליל את המערער, ו"חבלי לידה רבים ליוו את הולדת התלונה אשר לא באה אל אוויר העולם באופן קל" (ראו פסקה 93 להכרעת הדין). כך למשל, אילו ביקשה המתלוננת להעליל על המערער כדי להשתחרר מכבלי הנישואין, ניתן היה לצפות שהטענות לעבירות מין יזכו לפירוט מלא במסמך שהוגש לבית הדין השרעי. בנוסף, אביה של המתלוננת נשאל בחקירה הנגדית מדוע לא צילם את הפצע בשפתיה בלילה שבו הגיעה לביתו, והשיב: "לא היתה לי כוונה להרוס את היחסים ביניהם ולהתחיל לצלם" (עמ' 48 לפרוטוקול).

הערעור על גזר הדין

15. כאמור לעיל, במסגרת גזר הדין הושתו על המערער 9 שנות מאסר בפועל. בא-כוח המערער טען בפנינו כי ראוי להתערב ולהקל בעונש נוכח גילו הצעיר יחסית של המערער, העדר הרשעות קודמות דומות, ותנאי מאסר מחמירים למרות רמת מסוכנות נמוכה. בנוסף נטען כי הענישה במקרים דומים מחמירה פחות, וכי הפיצוי שנפסק לזכות המתלוננת (₪ 40,000) אינו הולם את יכולתו הכלכלית של המערער ואת הנזק שנגרם למתלוננת.

גם בהיבט זה דין הערעור להידחות. העבירות שביצע המערער כדבר שבשגרה הן קשות ומחפירות, ולמתלוננת נגרם כבד ומתמשך, כפי שעולה גם מתסקיר נפגעת העבירה. כפי שהראתה באת-כוח המשיבה, עונש המאסר אינו חורג לחומרה ממדיניות הענישה בכגון דא (ע"פ 8630/14 פלוני נ' מדינת ישראל (19.2.2017); ע"פ 2760/11 פלוני נ' מדינת ישראל (7.2.2013); וראו גם את האסמכתאות שהוזכרו שם בפסקה 24). המערער לא לקח אחריות על מעשיו ולא השתלב בהליך טיפולי, הוא יליד 1977 וגילו אינו מהווה שיקול מיוחד להקלה בעונש. הערכת המסוכנות מלמדת על מסכת חיים לא פשוטה, ובסיכומה הערכת מסוכנות מינית נמוכה כלפי נשים זרות, שעלולה להתגבר לרמת מסוכנות בינונית כלפי בנות זוג. עברו הפלילי של המערער אינו נקי אך גם המשיבה הסכימה כי אינו מכביד. בנסיבות אלה ניכר כי בית המשפט קמא נתן משקל הולם למכלול השיקולים הרלוונטיים ולא נמצאה לנו עילה להקל בעונשו של המערער. כמו כן, אין ספק כי גם הפיצוי שנפסק לזכות המתלוננת אינו מופרז, ולמעשה הסכום אינו מתקרב לכסות על חומרת הנזק שגרם המערער במעשיו.

סוף דבר

16. לא מצאנו ממש בטענותיו של המערער נגד הכרעת הדין, אשר מבוססת רובה ככולה על ממצאי מהימנות. בנסיבות העניין ראינו לנכון להיעתר לבקשתו של המערער להגיש ראיות חדשות שלא ניתן היה להגישן לערכאה הדיונית, אך גם ראיות אלה אינן מעוררות ספק סביר באשמתו של המערער ואף אינן מגלות עילה להחזרת התיק לבירור נוסף בבית המשפט המחוזי. גם הערעור על גזר הדין אינו מגלה עילה להתערבותנו, ולפיכך החלטנו לדחות את הערעור על כל חלקיו.

ש ו פ ט

השופט א' שטיין:

אני מסכים.

ש ו פ ט

השופטת ד' ברק-ארז:

אני מסכימה לפסק דינו של חברי השופט י' עמית. אני אף מצטרפת לדבריו כי עדותה המאוחרת של האם מעוררת שאלות, ומבחינתי אף תחושה של צער.

לא אוכל לסיים, מבלי להביע מורת רוח מכך שמשפטו של המערער הפך, לפחות מבחינתו, למסכת של האשמות חמורות כלפי המתלוננת, שעדותה נמצאה מהימנה על-ידי בית המשפט המחוזי. נסיבותיה האישיות של המתלוננת מצטיירות כקשות ומכבידות, כשהיא משלמת מחיר נוסף של נתק משפחתי. יש לקוות שסיום ההליכים

המשפטיים יסייע לה בשיקום חייה.

ש ו פ ט ת

הוחלט כאמור בפסק דינו של השופט י' עמית.

ניתן היום, ב' באייר התשע"ט (7.5.2019).

ש ו פ ט

ש ו פ ט ת

ש ו פ ט
